

*Малікова І.П., старший викладач кафедри фінансів,
грошового обігу і кредиту
Одеського інституту фінансів
Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі*

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ПРОДУКТУ

***Анотація.** Страховий ринок та його продукт – це важливий та невід’ємний атрибут будь-якої країни з ринковою економікою, оскільки забезпечує дієву систему захисту майнових інтересів і прав громадян та юридичних осіб, підтримує соціальну стабільність у суспільстві, економічну безпеку держави, є важливим фінансовим інструментом регулювання національної економіки та потужним джерелом акумулювання коштів для їх подальшого довготермінового інвестування у народне господарство. Моніторинг за станом, тенденціями змін та прогнозуванням подальшого розвитку страхової галузі є першочерговим завданням статистики страхування.*

У статті розглянуто сучасний стан страхового ринку України. Здійснено за допомогою різних прийомів та методів статистичної науки оцінку найважливіших макроекономічних показників страхової галузі. Розглянуто діяльність однієї з страхових компаній, яка посідає відоме місце серед багатьох страховиків. Визначено проблеми та недоліки, що виникають на шляху комплексного дослідження стану та розвитку страхового бізнесу в Україні. Надано пропозиції стосовно покращення питань організації моніторингу за ринком страхових послуг з метою отримання якісних, вчасних та повних підсумків аналізу вітчизняного страхового ринку.

***Ключові слова:** страховий ринок, система статистичних показників, страхові премії та виплати, рівень страхових виплат, динаміка, структура, класифікація страхування за різними ознаками, факторний аналіз.*

Постановка проблеми. У країнах з розвинутою економікою через страховий ринок концентруються грошові кошти, достатні не тільки для відшкодування збитків, завданих окремим домогосподарствам чи суб’єктам господарювання, а й для захисту від наслідків техногенних та природних катастроф, вирішення загальнодержавних завдань. Ринок страхових послуг України, на жаль, за всі роки її незалежності так й не став невід’ємним елементом фінансової системи держави. Так важливий макроекономічний індикатор розвитку ринку страхування – співвідношення страхових премій до ВВП у країнах з ринковою економікою у середньому за останні роки складає 8-12 %, наприклад, у Великобританії частка страхових премій до ВВП складає понад 15 %, в Австрії – 16 %, в Японії – понад 10 %, у США понад – 8%. В Україні цей показник дуже низький та за прогнозуванням Ліги страховиків України може найближчим часом досягнути рекордного зниження до 0,7 % [1].

Зараз у зв’язку з військовими діями на сході нашої країни вітчизняний страховий бізнес, як й всі сфери економіки, не встиг повністю відновитися від наслідків світової фінансової кризи, отримав новий іспит на стійкість. Отже, сьогодні гостро стоять питання необхідності проведення глибоких досліджень вітчизняного ринку страхових послуг та встановлення причин, що негативно впливають та гальмують його розвиток.

Мета дослідження. За допомогою основних прийомів та методів статистики провести аналіз сучасного стану страхового ринку України, визначити недоліки та проблеми, які вини-

кають на шляху його комплексного дослідження, розробити рекомендації щодо зниження їх негативного впливу на якість кінцевих результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Моніторинг стану та аналіз змін, які відбуваються на страховому ринку України, проводять різні офіційні установи [1, 2], багато вчених у своїх працях розглядають загальні теоретичні основи, принципи та завдання страхової статистики [3–5] й, на жаль, тільки окремі з них проводять глибокі дослідження стану, розвитку та проблем страхової галузі, використовуючи окремі статистичні прийоми. Зокрема, до такої групи вчених слід віднести: В.Д. Базилевича [6], О.О. Гаманкову [7], О.М. Корнилову [8], К. Обуховську [9]. Однак, на наш погляд, й досі проводяться лише поверхневі дослідження вітчизняного страхового ринку та його продукту без використання основних прийомів аналізу. Це пояснює актуальність обраної теми та зумовлює необхідність подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Кінцевий результат будь-якого комплексного дослідження, в тому числі страхового ринку та його продукту, значною мірою залежить від якості, повноти та вчасності отримання первинного матеріалу. А це може бути досягнуто тільки при науково організованій роботі зі збирання необхідних масових даних. Після цього увесь отриманий матеріал підлягає зведенню та згрупованню за різними ознаками, що дозволяє привести його у відповідність до поставлених завдань та мети дослідження, готуючи основу для подальшого аналізу статистичної інформації.

Вивчення стану та розвитку страхової галузі здійснюється за допомогою системи показників страхування, що наведено на рис. 1.

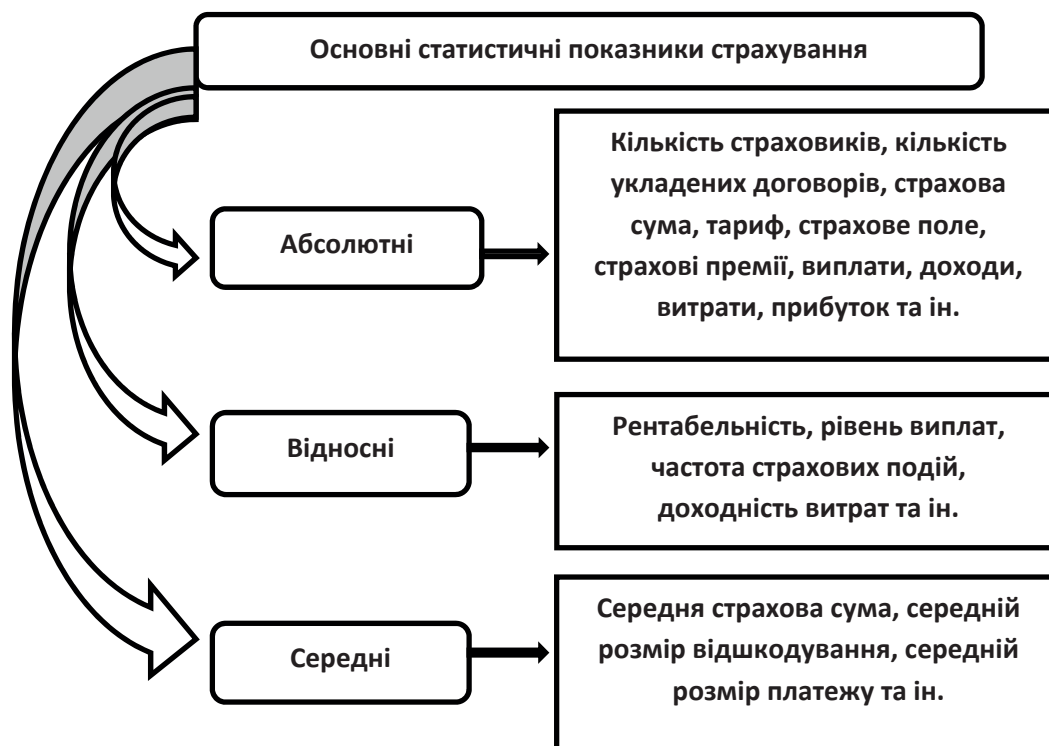

Рис.1. Система показників страхування

Джерело: укладено автором за [3, с. 180–183].

Аналіз страхового ринку України почнемо з розглядання його основних макроекономічних показників. Динаміку цих показників наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка основних макроекономічних показників страхового ринку України [2]

Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р. (наростаючим підсумком)		За III кв. 2014 р.
				III кв.	IV кв.	
Кількість страховиків (на кінець періоду)	456	442	414	411	407	389
з них «Life insurance»	67	64	62	62	62	58
Валові страхові премії, млн. грн.	23081,7	22693,5	21508,2	21365,0	28661,9	17081,6
Чисті страхові премії, млн. грн.	13327,7	17970,0	20277,5	16220,9	21551,4	13643,9
Валові страхові виплати, млн. грн.	6104,6	4864,0	5151,0	3622,1	4651,8	3665,1
Чисті страхові виплати, млн. грн.	5885,7	4699,2	4970,0	3555,0	4566,6	3588,0
Рівень валових виплат, %	26,4	21,4	23,9	16,9	16,2	21,5
Рівень чистих виплат, %	44,2	26,2	24,5	21,9	21,2	26,3

Перший показник, який підлягає аналізу, – це чисельність страховиків, у тому числі за сферою їх діяльності. На кінець вересня 2014 р. їх загальна чисельність складала 389. Необхідно відзначити, що характерною рисою розвитку страхового ринку України є те, що він на 85,1 % складається зі страхових компаній «non-Life» (страхових компаній, які займаються ризиковими видами). За січень-вересень 2014 р. кількість страхових компаній скоротилась на 18, однак для країни з чисельністю населення близько 43 млн. [10] це дуже велика кількість страховиків. Близько 200 страхових компаній зараз знаходяться у замороженому стані, сукупно на них припадає менше 1% ринку [11]. У зв'язку з цим постає ряд питань: з якою метою, кому корисна їх присутність на ринку та чому держава нічого не робить для закриття таких страховиків? Їх діяльність, а точніше бездіяльність, у кінцевому результаті погіршують загальну картину вітчизняного страхового ринку. Це буде у подальшому більш детально обґрунтовано вивчатись при аналізі конкретних статистичних показників.

Наступний показник, який підлягає пильному аналізу, – це страхові премії (платежі), бо саме вони є основною статтею доходів страховиків від страхової діяльності. Страховий ринок України у 2009 році розвивався в умовах складної економічної ситуації в реальному секторі економіки через негативні наслідки світової фінансової кризи. В минулому році за більшістю макроекономічних показників страхової діяльності спостерігався спад. Але, починаючи вже з 2010 р., ситуація поступово почалася змінюватися, зокрема став зростати обсяг чистих страхових премій. У період з 2010 р. по 2013 р. обсяг чистих страхових премій зростав у середньому щорічно на 2741, 2 млн. грн.

Однак у 2014 р. картина знову кардинально змінюється. На жаль, вітчизняний страховий ринок, як й інші галузі економіки, через важку економічну та політичну ситуацію за 9 місяців 2014 р. обвалився практично на 20 %. Втрата страхового ринку Криму, падіння активності у Донецькому та Луганському регіонах, а ці регіони раніше стабільно давали 15-18 % у загальному обсязі страхових премій, призвело до зниження обсягу валових та чистих страхових премій за січень-вересень 2014 р. порівняно з аналогічним періодом 2013 р. відповідно на 20 % та 15,9 %, було «відрізано» великий сегмент споживачів страхових послуг від страхових компаній.

Слід відзначити, що за досліджуваний період, загалом дуже незначним, порівняно зі

світовими показниками, є сегмент страхування життя, найбільша сума валових премій була отримана страховиками з видів страхування, інших, ніж страхування життя, 15581,5 млн. грн. або 91,2 % від загальної суми [11].

Однак, оцінка діяльності окремих страховиків показує, що, незважаючи на всі складні умови, ряд страхових компаній України стабільно показують динамічні показники, в тому числі за кількістю укладених договорів та надходженню страхових премій. У більшості випадків це пов'язано з правильно обраною стратегією розвитку, привабливістю страхових продуктів та впровадженням інноваційних рішень.

Так, за підсумками 9 місяців 2014 р., на ринку ризикового страхування (іншому, ніж страхування життя) серед страхових компаній, які входять в лістинг Insurance TOP, чисті страхові премії склали близько 7,1 млрд. грн., що на 83 млн. грн. або на 1,2 % більше аналогічного періоду минулого періоду. При цьому на ТОП10 прийшлося 68 % обсягу приросту чистих страхових премій. Крім того, ще 30 страхових компаній показали позитивні результати [1].

Більш детально зупинимося на аналізі страхових премій, отриманих страховою компанією «Уніка» (табл. 2), яка за даним показником вийшла на перше місце серед страховиків – членів Ліги страхових організацій України, що беруть участь у межах проекту «Відкрите страхування».

Таблиця 2

**Динаміка та структура страхових премій, отриманих
страховою компанією «Уніка», за основними напрямками страхування**

Форми та галузі страхування	За 9 місяців 2013 р.		За 9 місяців 2014 р.		Зміна	
	у сумі, тис. грн.	питома вага, %	у сумі, тис. грн.	питома вага, %	у сумі, тис. грн.	у %
1. Добровільне	334862,5	79,2	419434,0	78,0	84571,5	25,3
1.1. Особисте (крім страхування життя)	66312,1	15,7	111901,6	20,8	45589,5	68,8
1.2. Майнове	262298,8	62,0	299526,1	55,7	37227,3	14,2
1.3. Відповідальності	6251,6	1,5	8006,3	1,5	1754,7	28,1
2. Недержавне обов'язкове	88031,8	20,8	118248,0	22,0	30216,2	34,3
Всього	422894,3	100,0	537682,0	100,0	114787,7	27,1

Джерело: укладено та розраховано автором за [1].

За січень–вересень 2014 р. страхова компанія «Уніка» отримала у цілому страхових премій більше порівняно з аналогічним періодом 2013 р. на 114787,7 тис. грн. або на 27,1 %, при цьому були покращені результати за всіма напрямками, однак спостерігалися структурні зміни, а саме: найбільше зростання відбулося за особистим страхуванням. За даною галуззю обсяг надходжень зріс на 68,8 %, хоча найбільша частина надходжень складає за майновим страхуванням, де приріст складає всього лише 14,2 %.

Є бажання провести більш детальний факторний аналіз, що дозволив би встановити як вплинула на розмір премій зміна таких показників: кількість укладених договорів, середній розмір страхових сум та розмір страхових тарифів. Однак, ми зіткнулися з неможливістю це зробити за відсутності офіційної інформації за даними показниками.

Наступний макроекономічний показник – розмір валових та чистих страхових виплат у цілому по Україні за 9 місяців 2014 р. не значно, але зріс порівняно з аналогічним періодом 2013 р. відповідно на 1,2 % та 0,9 %. А за страховою компанією «Уніка» відбулося зростання даного показника у цілому на 24,1 %, при цьому відбувалося зростання виплат за всіма галузями та формами страхування.

Однак далеко не всі страховики могли вчасно та у повному обсязі виконувати свої обов'язки перед страхувальниками, оскільки стали жертвою фінансового стану банківської системи. Значна частина страхових резервів страхових компаній розміщуються на депозитах у банках, але всі засоби юридичних осіб не підлягають під будь-які гарантії. Тому, внаслідок

неплатоспроможності окремих банків, виникла заборгованість перед страховиками у розмірі понад 72,3 млн. грн. [9], що відобразилося на неможливості проводити виплати страхувальникам.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, до основних макроекономічних показників страхового ринку також відносить рівень страхових виплат. Він визначається відношенням страхових виплат до страхових премій та відображає реальну роль страховика на ринку. Однак у теорії страхової статистики та наукових працях вчених дуже мало відводиться уваги аналізу рівня страхових виплат. Тому, на наш погляд, слід більш детально здійснити оцінку даного показника.

Для початку здійснимо аналіз зміни рівня чистих страхових виплат у цілому по страховому ринку України. Рівень чистих виплат у цілому по країні за останні роки дуже низький. Для порівняння, у розвинених країнах даний показник за деякими видами страхування в окремі періоди досягає 80%.

Проведемо загальні розрахунки зміни даного показника за допомогою алгоритму факторного аналізу, розроблений автором за аналогією змін інших відносних величин [5, с.155] та наведений у формулах 1, 2, 3

$$\Delta P_{\text{в}} = P_{\text{в}1} - P_{\text{в}0} = \frac{B_1}{\Pi_1} - \frac{B_0}{\Pi_0} \quad (1)$$

$$\Delta P_{\text{в}}(B) = \frac{B_1}{\Pi_1} - \frac{B_0}{\Pi_1} = \frac{B_1 - B_0}{\Pi_1} \quad (2)$$

$$\Delta P_{\text{в}}(\Pi) = \frac{B_0}{\Pi_1} - \frac{B_0}{\Pi_0}, \quad (3)$$

де: $\Delta P_{\text{в}}$ – абсолютна зміна рівня чистих страхових виплат;

$P_{\text{в}}$ – рівень чистих страхових виплат;

B_0, B_1 – обсяг валових страхових виплат відповідно у базисному та звітному періодах;

Π_0, Π_1 – обсяг валових страхових премій відповідно у базисному та звітному періодах.

Розрахунки наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка рівня чистих виплат в Україні за рахунок різних факторів

Показники	За 9 місяців 2013 р.	За 9 місяців 2014 р.	Абсолютна зміна	Абсолютна зміна рівня чистих виплат за рахунок двох факторів:
Чисті страхові премії, млн. грн.	16220,9	13643,9	- 2577,0	1) зміни чистих премій 4,2 %
Чисті страхові виплати, млн. грн.	3555,0	3588,0	33,0	2) зміни чистих виплат 0,2 %
Рівень чистих виплат, %	21,9	26,3	4,4	Загальний вплив двох факторів 4.4

Джерело: укладено та розраховано автором за [1].

Рівень чистих страхових виплат в Україні за 9 місяців 2014 р. порівняно з аналогічним періодом 2013 р. зріс на 4,4 % й склав 26,3%. В основному зростання рівня чистих страхових виплат спостерігалось за рахунок значного спаду надходження чистих страхових премій, які зменшились на 2577 млн. грн., що призвело до зростання рівня виплат на 4,2%. Збільшення чистих страхових виплат на 33 млн. грн. призвело до зростання рівня валових страхових виплат тільки на 0,2 %.

Таке співвідношення двох факторів ще раз підтверджує про чисельні протиріччя, які мають місце у страховому бізнесі. Досягнення підвищення рівня виплат за рахунок тільки зниження надходжень страхових премій суперечить будь-якій логіці, а якщо таке й відбувається, то

лише тільки нетривалий час, оскільки зниження розміру страхових премій негативно впливає на формування страхових резервів, які забезпечують майбутні виплати, та різні інші показники фінансової діяльності страховиків. Тому зростання рівня страхових виплат повинно відбуватися при оптимальному співвідношенні змін страхових премій та страхових виплат.

Також була проведена оцінка рівня виплат страхової компанії «Уніка», рівень виплат у даного страховика значно вищий, ніж у цілому по Україні, за січень–вересень 2014 р. він склав 42,9 %, при цьому рівень страхових виплат коливається від 11,9 % за страхуванням відповідальності до 67,7 % за добровільним особистим страхуванням (крім страхування життя)

Розбіжність значень показника рівня страхових виплат конкретної компанії та в цілому країни ще раз підтверджує той факт, що значна кількість дрібних страхових компаній, які по суті не займаються страхуванням, знаходяться на ринку з метою «відмивання» грошей, а їх «діяльність» значно погіршує основні макроекономічні показники страхового ринку України. Тому одне з завдань держави – посилити державний контроль за діяльністю страховиків з метою очищення вітчизняного страхового ринку від окремих страхових компаній.

У результаті досліджень було встановлено, що при проведенні комплексного статистичного аналізу страхового ринку та його продукту виникає ряд складностей. Практично основним джерелом офіційної інформації щодо ринку страхових послуг слугує макроекономічна статистика, яка оприлюднюється на сайтах Нацфінпослуг та Ліги страхових організацій України. Однак, це дуже обмежена інформація, яка не дозволяє здійснити повний аналіз навіть тих основних показників, які представлені на рис. 1, та виявити негативний вплив окремих показників, встановити коефіцієнт концентрації, побудувати систему взаємозалежних індексів, яка відображає структурну зміну явищ. Крім того, Нацфінпослуг структурує ринок, виходячи із законодавчо унормованої класифікації страхових послуг, яка представлена на рис. 2.

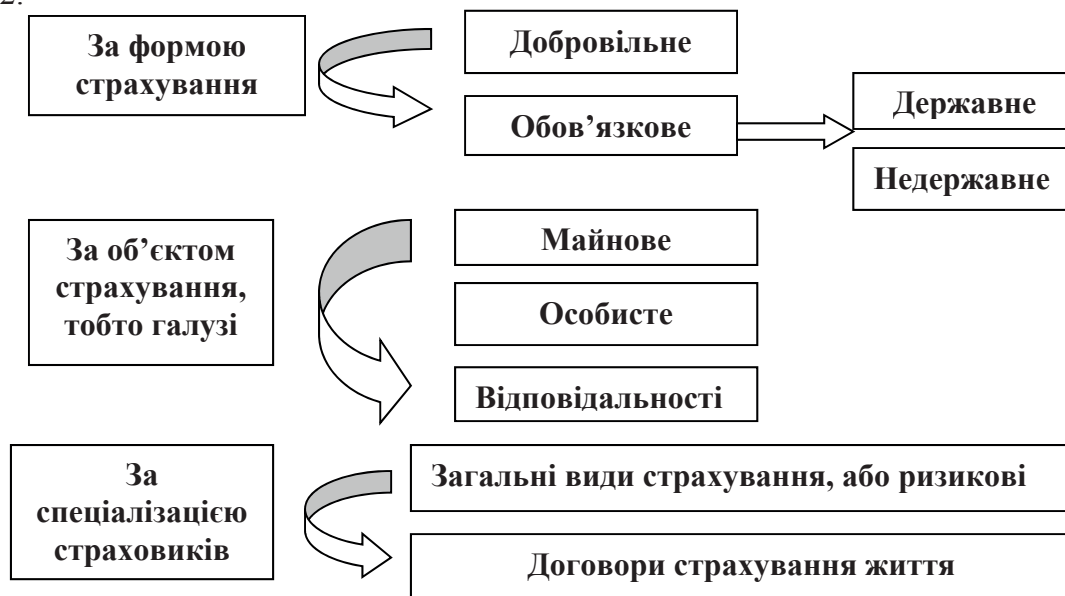

Рис. 2. Класифікація страхування за різними ознаками

Джерело: укладено автором за [12].

За такою класифікацією важко не тільки предметно проаналізувати структуру вітчизняного ринку, а також й порівнювати її зі структурою ринків інших країн. З цього переліку ознак лише третя позиція є такою, що дозволяє порівнювати показники страхової галузі різних країн, оскільки загальновизнаним підходом щодо класифікації страхових послуг і формування на цій основі статистики світового ринку страхування є використання такої класифікаційної ознаки, як сфера діяльності страховиків (життя і загальне). Усі інші ознаки, за якими про-

диться кваліфікація страхування в Україні, країни Європейського Союзу не використовують, вони проводять більш детальну класифікацію страхування.

Також офіційна інформація, яка знаходиться на сайті Нацфінпослуг щодо «продуктової» структури ринку, є методологічно недосконалою. У підсумку ця інформація щодо структури ринку є не тільки надто загальною, але ще й непридатною для предметного аналізу. Крім того, за такою укрупненою офіційною статистикою неможливо простежити розвиток окремих сегментів ринку [7, с. 16].

Для забезпечення якісного статистичного аналізу і співставлення вітчизняного ринку страхових послуг з іншими країнами, і в першу чергу з країнами Європейського Союзу, пропонується перейти на єдину європейську класифікацію страхування, для чого потрібно буде внести зміни до законодавства.

Теоретичні положення та алгоритми розрахунків, наведені у статті, використовуються викладачем у навчальному процесі Одеського інституту фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі при викладанні дисципліни «Статистика фінансів».

Висновки. Проведення статистичного аналізу страхового ринку та його продукту, на наш погляд, слід проводити за двома напрямками: проводити оцінку основних макроекономічних показників страхового ринку України у цілому, а також аналізувати та порівнювати діяльність окремих страховиків.

У дослідженнях необхідно використовувати всебічний комплекс різних статистичних прийомів та методів, що дозволяють виконувати порівняння у часі та просторі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між показниками, визначати в абсолютному та відносному вираженні вплив різних факторів на результативну ознаку тощо.

При проведенні комплексного аналізу виникає багато недоліків та проблем, які не дають у повному обсязі провести оцінку стану та змін, що відбуваються у страховій галузі. В першу чергу, ці недоліки пов'язані з обмеженістю офіційної інформації, відсутністю прозорості та відкритості первинних даних, а також неудоконаленістю основних класифікаційних ознак у страхуванні, згідно з якими проводиться збір та обробка статистичного матеріалу.

Тому зараз перед Нацфінпослугом необхідно, на нашу думку, поставити конкретні завдання, які пов'язані з удосконаленням методики підходу до основних принципів та напрямів у класифікації страхування, з метою наближення їх до основних позицій, які широко використовуються у інших країнах, у тому числі й в країнах Євросоюзу.

А це надає великі можливості у подальшому проводити глибокий статистичний аналіз страхового ринку та його продукту в цілому по країні і давати оцінку діяльності окремих суб'єктів страхової галузі, що, в свою чергу, буде сприяти укріпленню і значному підвищенню ролі та масштабів присутності страхового бізнесу в національній економіці.

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainsur.com/stats>
2. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/>
3. Лутчин Н.П. Статистика фінансів: Навч. посіб. /Н.П. Лутчин, А.К. Миронюк. – Львів: «Новий Світ» – 2000», 2005 – 324 с.
4. Мальчик М.В. Фінансова статистика: Навч. посіб. /М.В. Мальчик, С.І. Галашко, А.І. Пелех. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 184 с.
5. Фінансова статистика (з основами теорії статистики) : [навч. посіб.] / А.В. Головач, В.Б. Захожай, Н.А. Головач, Г.Ф. Шепітко. – К.: МАУП, 2002. – 224 с.: іл. – Бібліогр.: с. 216–217.
6. Базилевич Віктор Дмитрович. Страховий ринок України: природа та особливості функціонування: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.01.01/ Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 1998. – 35 с.

7. Гаманкова Ольга Олексіївна. Ринок страхових послуг України. Сутність, тенденції та шляхи розвитку: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.08 /Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана. – К. – 2010. – 33 с.

8. Корнілова О. М. Статистична оцінка ринку страхових послуг України / О.М. Корнілова, Ю.В. Буршитіна // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету. Серія: Економіка, 2012. – № 3 (6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vestnikdnu.com.ua

9. Обуховська К. Страховий ринок України у повній мірі потрапив під вплив економічної та політичної кризи / К. Обуховська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrinsurance.com.ua/

10. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

11. Інтернет-журнал про страхування «Фориншурер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: forinsurer.com

12. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. № 85/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

Malikova I. P., Art. Lecturer of the Department of Finance, monetary credit Odessa Institute of Finance of Odessa Institute of Finance of Ukrainian State University of Finance and International Trad

STATISTICAL ANALYSIS OF INSURANCE MARKET OF UKRAINE AND ITS PRODUCT

Abstract. *Insurance market and its product – it is important and inalienable attribute of any country with market economy, because it provides the effective system of protection of property interests and rights for citizens and legal entities, supports social stability in society, economic security of the state, it is important financial instrument of adjusting of national economy and powerful source of accumulation of money for their further long-term investing in a national economy. Monitoring after the state, tendencies of changes and broadcasting of further development of insurance industry present one of the most important tasks of statistics of insurance.*

Current state of insurance market of Ukraine is considered in the article. The estimation of the most important macroeconomic indexes of insurance industry is carried out by means of different receptions and methods of statistical science. The activity of one insurance company that takes the known place among many insurers is considered. The problems and shortcomings arising out towards its complex research of the state and development of insurance business in Ukraine are defined. Suggestions according to the improvement of questions of organization of monitoring after the market of insurance services with the aim to obtain high-quality, timely and complete results of the analysis of the domestic insurance market are provided.

Keywords: *insurance market, system of statistical indexes, insurance bonuses and payments, level of insurance payments, dynamics, structure, classification of insurance on different signs, factor analysis.*

References

1. Official site of the League of Insurance Organizations of Ukraine [Electronic resource]. – Access mode: <http://uainsur.com/stats>
2. Official site of the National commission that carries out government control in the field of the markets of financial services [Electronic resource]. Access mode: <http://nfp.gov.ua/>
3. Lutchin N. P. Statistics of Finances: textbook / N.P. Lutchin, A.K.Mironuk. – Lviv, 2005. – 324 p.
4. Malchik M. V. Financial Statistics: textbook / M.V. Malchik, Galashko S.I., Peleh A.I. – K.:

Center of educational literature, 2011. – 184 p.

5. Financial Statistics (with the bases of theory of statistics) :[textbook] / A.V. Golovach, V.B. Zahogay, N.A. Golovach, G.F. Shepitko. – К., 2002. – 224 p.

6. Bazulevich V. D. Insurance market of Ukraine: nature and features of functioning: Thesis of Doctor of Economic Sciences: 08.01.01 / Kyiv National Economic University named after Taras Shevchenko. – К., 1998. – 35 p.

7. Gamankova Olga Oleksiivna. The Market of Insurance Services of Ukraine. Essence, tendencies and ways of development: Thesis of Doctor of Economic Sciences: 08.00.08/ Kyiv National Economic University named after Vadum Getman. К., 2010. – 33 p.

8. Kornilova O.M. The Statistical Estimation of Market of Insurance Services of Ukraine / O.M. Kornilova, U.V. Burshutina // Collection of scientific works of the Dnepropetrovsk National University. Series: Economy, 2012. – № 3 (6) [Electronic resource]. – Access mode: stattionline.org.ua.

9. Obuhovska K. Ukraine's insurance market is fully influenced by economic and political crisis [Electronic resource]. Access mode: www.ukrinsurance.com.ua

10. Official site of Government service of statistics of Ukraine [Electronic resource]. Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

11. Internet-journal about insurance «Forinsurer» [Electronic resource]. – Access mode: forinsurer.com

12. A law of Ukraine «About insurance» from 7.03.1996, № 85/96 [Electronic resource]. – Access mode: zakon.rada.gov.ua.

Маликова И.П., старший преподаватель кафедры финансов, денежного обращения и кредита Одесского института финансов Украинского государственного университета финансов и международной торговли

СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СТРАХОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ И ЕГО ПРОДУКТА

***Аннотация.** Страховой рынок и его продукт – это важнейший и неотъемлемый атрибут любой страны с рыночной экономикой. Он обеспечивает действующую систему защиты имущественных интересов и прав граждан, юридических лиц, поддерживает социальную стабильность в обществе, экономическую безопасность государства, является важнейшим финансовым инструментом регулирования национальной экономики и мощным источником аккумуляции средств с целью их дальнейшего долгосрочного инвестирования в народное хозяйство.*

В статье рассмотрено состояние страхового рынка Украины в настоящее время. Произведена с помощью основных приемов та методов статистической науки оценка важнейших макроэкономических показателей страховой отрасли. Рассмотрена деятельность одной из страховых компаний, которая занимает весомое место среди множества страховщиков. Выявлены проблемы и недостатки, которые возникают на пути комплексного исследования состояния и развития страхового бизнеса в Украине. Выработаны предложения относительно улучшения вопросов организации мониторинга за рынком страховых услуг с целью получения качественных, своевременных и полных результатов анализа отечественного страхового рынка.

***Ключевые слова:** страховой рынок, система статистических показателей, страховые премии и выплаты, уровень страховых выплат, динамика, структура, классификация страхования за разными признаками, факторный анализ.*